

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ**

7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 28 Ιανουαρίου 2019 με την εξής σύνθεση: Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Χρυσάνθη Ζαράρη και Μιχαήλ Σειραδάκης, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 20.12.2018, Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1364/20.12.2018 της προσφεύγουσας ατομικής επιχείρησης με την επωνυμία «...».

Κατά του ΔΗΜΟΥ Κ. ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΔΡΑΜΑΣ (εφεξής αναθέτουσα αρχή) και

Κατά της παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα εταιρία επιδιώκει, όπως ακυρωθεί, άλλως τροποποιηθεί η υπ' αριθμ. 130/07.12.2018 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής (ΑΔΑ: 6ΦΕΚΩΕ3-6ΘΜ) - κατ' αποδοχή του, από 13.11.2018 Πρακτικού Νο 2 (Αποσφράγισης των Οικονομικών Προσφορών) της Επιτροπής Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού - η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού Διαγωνισμού με τίτλο: «Καθαρισμός δημοτικών κτιρίων των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Κ. Νευροκοπίου», προϋπολογισμού €93.550,00 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής (υπ' αριθμ. 4919/24.07.2018 Διακήρυξη (ΑΔΑΜ: 18PROC003592996), Συστημικός αριθμός ΕΣΗΔΗΣ: 63064).

Με την Παρέμβαση η παρεμβαίνουσα επιδιώκει, όπως απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή και όπως διατηρηθεί η ισχύς

της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία ανακηρύχθηκε προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση δημόσιας σύμβασης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια και Πρόεδρο του Κλιμακίου, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, για την άσκηση της ανωτέρω Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως έχει κατατεθεί το υπ' αριθμ. 24929023795902180005 ποσού εξακοσίων ευρώ €600,00 αναλογούν e-Παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε την, από 20.12.2018, Προδικαστική Προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΑΕΠΠ 1364/20.12.2018, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Α.Ε.Π.Π, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 Κανονισμού.

3. Επειδή, η ως άνω Προδικαστική Προσφυγή στρέφεται κατά πράξης που εκδόθηκε στο πλαίσιο δημόσιου, ανοικτού, ηλεκτρονικού Διαγωνισμού, συνολικού προϋπολογισμού €93.550,00 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, ανώτερου του ορίου που θεσπίζεται στο άρθρο 345 του Ν. 4412/2016 για την καθ' ύλη αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π, ενώ επιπλέον θεμελιώνεται και η κατά χρόνο αρμοδιότητά της, όπως απαιτείται από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, τροποποιηθείσας της διάταξης, δυνάμει του άρθρου 43 παρ. 4 του Ν. 4487/2017 (Α' 116), δεδομένου ότι η αντίστοιχη διαγωνιστική διαδικασία εκκίνησε μετά τις 26.06.2017.

4. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα εταιρία προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής Προδικαστική Προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) Ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη Απόφαση αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του Διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ), στις 12 Δεκεμβρίου 2018.

5. Επειδή η προσφεύγουσα, η οποία δραστηριοποιείται στο αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης και υπέβαλε τη με αριθμό 110361 Προσφορά στον εν λόγω Διαγωνισμό, θεμελιώνει άμεσο, ενεστώως και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της ως άνω Προδικαστικής Προσφυγής, υφιστάμενη δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, κατά το άρθρο 360 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ισχυρίζεται στις σελίδες 4-5 της Προσφυγής της, με την προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. 130/2018 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, μολονότι υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής (62.257,37€), μη νομίμως απορρίφθηκε η Οικονομική της προσφορά, με συνέπεια να αναδειχθεί προσωρινός μειοδότης της εν λόγω σύμβασης η ανταγωνίστριά της εταιρία «...» (65.173,92€). Με την προσβαλλόμενη Απόφαση εγκρίθηκε το Πρακτικό Νο 2, με το οποίο η Επιτροπή Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού εισηγήθηκε την απόρριψη της Οικονομικής Προσφοράς της προσφεύγουσας, λαμβάνοντας υπόψη της το με αρ. πρωτ. 5970/12.09.2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής, που αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ στις 12.09.2018 και με το οποίο διευκρινίστηκε ότι, τα επί υποχρεωτικώς (ποινή αποκλεισμού) δηλούμενα στοιχεία του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης (αντίστοιχα στοιχεία του άρθρου 68 Ν. 3863/2010), πρέπει να εξειδικεύονται σε ξεχωριστό φάκελο της Οικονομικής Προσφοράς των υποψηφίων. Με το ως άνω έγγραφο παροχής διευκρινίσεων, η αναθέτουσα αρχή στην πράξη τροποποίησε ουσιωδώς το περιεχόμενο του άρθρου 2.4.4. («Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών») της Διακήρυξης, στο οποίο οριζόταν – προ της παροχής των επίμαχων διευκρινίσεων στους οικονομικούς φορείς - ότι: «[...]

Οι συμμετέχουσες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού (εργολάβοι), επί ποινή αποκλεισμού, υποχρεούνται να αναφέρουν σε χωριστό κεφάλαιο της τεχνικής προσφοράς, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων [...]. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το επίμαχο έγγραφο παροχής διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, κατά παράβαση της αποκλειστικής σχετικής προθεσμίας που θεσπίζεται στο άρθρο 67 («Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης») παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και στο άρθρο 2.1.3. («Παροχή Διευκρινίσεων») της Διακήρυξης, καθότι αναρτήθηκε δύο (2) και όχι έξι (6) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των Προσφορών. Επιπροσθέτως, οι ως άνω διευκρινίσεις δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένες (μολονότι το σχετικό έγγραφο φέρει αριθμό πρωτοκόλλου), κατά παράβαση του άρθρου 8 παρ. 4 της Απόφασης 56902/215/2017 (ΦΕΚ 1924/Β' 02.06.2017) του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, της αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 «Ρυθμίσεις για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο» (ΦΕΚ Β' 1317/2012) του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, και του άρθρου 37 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και για τον λόγο αυτόν, είναι ανυπόστατες. Προς επίρρωση δε του σχετικού ισχυρισμού της, η προσφεύγουσα μνημονεύει το άρθρο 2.1.3. της Διακήρυξης, σύμφωνα με το οποίο, εάν τα αιτήματα παροχής διευκρινίσεων δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα, δεν εξετάζονται, που, κατά την άποψή της, ισχύει και για τις παρεχόμενες επί των αιτημάτων αυτών διευκρινίσεις από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα (σελ. 5 της Προσφυγής), με τις διευκρινίσεις είθισται να αποσαφηνίζονται τυχόν προβληματικά ή αόριστα σημεία της Διακήρυξης και σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να φθάνουν μέχρι του σημείου να αλλάζουν (άρδην) σημαντικούς και μάλιστα επί ποινή αποκλεισμού όρους της. Επιπλέον, κατά την κρίση της, κάθε

αλλαγή (επουσιώδης ή μη) όρων της Διακήρυξης, θα έπρεπε να αποτυπώνεται στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, ως μεταβολή του Συστημικού αριθμού του Διαγωνισμού (63064,1 στην προκείμενη περίπτωση). Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, εάν η αλλαγή του επίμαχου όρου 2.4.4. της Διακήρυξης, είχε γίνει εντός της τασσόμενης εκ του νόμου προθεσμίας, αφενός θα δινόταν η δυνατότητα σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να αναθεωρήσουν την Προσφορά τους, αν την είχαν ήδη υποβάλλει και αφετέρου, να δηλώσουν ηλεκτρονικά ότι ενημερώθηκαν για την εν λόγω τροποποίηση ουσιώδους όρου της Διακήρυξης. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή Διαγωνισμού έσφαλε αποκλείοντάς την από τη συνέχεια του Διαγωνισμού, με το σκεπτικό ότι χαρακτήρισε Τμήμα της Οικονομικής της Προσφοράς ως «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ», αφού στην πράξη τα στοιχεία του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης, τα κατέθεσε σε ξεχωριστό κεφάλαιο της Τεχνικής της Προσφοράς, τα οποία και ορθώς χαρακτήρισε ως «εμπιστευτικά», αφού αναφέρονται σε οικονομικά στοιχεία και θα πρέπει *«σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζεται το απόρρητο του οικονομικού προϋπολογισμού»*. Υπό το ίδιο ακριβώς σκεπτικό, η Επιτροπή Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού, απέρριψε την Οικονομική της Προσφορά και για τον λόγο ότι δεν κατέθεσε στον Φάκελο Οικονομικής Προσφοράς την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι της, *«ενώ επιπλέον προσχηματικά και για τη δημιουργία εντυπώσεων αναφέρει ότι η Συλλογική Σύμβαση κατατέθηκε χωρίς υπογραφές»*, αφού, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, είναι γνωστό ότι το αντίγραφο ενός δημόσιου εγγράφου, ισχύει ως πρωτότυπο (Ν. 4250/2014). Τέλος, ως προς τον τελευταίο λόγο απόρριψης της Προσφοράς της (εσφαλμένη συμπλήρωση Πίνακα οικονομικής ανάλυσης), η προσφεύγουσα αναφέρει καταρχάς ότι είναι απορίας άξιον το ότι η Οικονομική Επιτροπή της αναθέτουσας αρχής ενέκρινε με την υπ' αριθμ. 121/2018 Απόφασή της το Πρακτικό ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών (No 1), με το οποίο κρίθηκε ότι η Προσφορά της πληροί τους όρους της Διακήρυξης και στη συνέχεια, η Οικονομική Επιτροπή της ίδιας αναθέτουσας αρχής ενέκρινε με την προσβαλλόμενη Απόφασή της το Πρακτικό αξιολόγησης οικονομικών

προσφορών (No 2), με το οποίο κρίθηκε ότι πρέπει να αποκλεισθεί από τη συνέχεια του Διαγωνισμού, γιατί «δεν πληροί τους όρους της Διακήρυξης». Εν συνεχεία, η προσφεύγουσα διαμαρτύρεται για το γεγονός ότι στο Πρακτικό No 2 γίνεται μνεία ενός Υπομνήματος που απέστειλε στην αναθέτουσα αρχή η εταιρία «...», το οποίο ουδέποτε της κοινοποιήθηκε - παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις της - μολονότι έχει έννομο συμφέρον να λάβει γνώση αυτού, αλλά ούτε και αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του Διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.). Όσον αφορά στον ισχυρισμό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού περί εσφαλμένων υπολογισμών στον Πίνακα Α του υποβληθέντος Πίνακα οικονομικής ανάλυσης, η προσφεύγουσα διατείνεται (σελ. 6 της Προσφυγής), ότι τα ποσά, που περιλαμβάνονται στον ως άνω Πίνακα, υπολογίστηκαν με βάση τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, *«αλλά και σύμφωνα με την τελευταία μισθολογική κατάσταση, η οποία υπολογίζεται με το λογιστικό σύστημα μισθοδοσίας»*.

6. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 7 του ΠΔ 39/2017, η ασκηθείσα Παρέμβαση κατατέθηκε εμπρόθεσμα την 02.01.2019 στον διαδικτυακό τόπο του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.) - ήτοι, 10 ημέρες μετά την κοινοποίηση της Προδικαστικής Προσφυγής (την 24.12.2018) μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ στους υπόλοιπους συμμετέχοντες - και κοινοποιήθηκε στις 08.01.2019 στην Α.Ε.Π.Π με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σκοπεύει δε στην απόρριψη της Προδικαστικής Προσφυγής και στη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Η δε παρεμβαίνουσα έχει προφανές έννομο συμφέρον να παρέμβει, αφού επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία αναδείχθηκε προσωρινός μειοδότης της επίμαχης σύμβασης. Επομένως, η η ασκηθείσα Παρέμβαση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

7. Επειδή, στο άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), παράγραφος 1 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια,

τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...].».

8. Επειδή, στο άρθρο 21 «Εχεμύθεια» (άρθρο 21 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Εκτός αν προβλέπεται άλλως στο παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) ή σε άλλες διατάξεις, ιδίως στο άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 (Α΄ 34) και στο άρθρο 24 του ν. 2121/1993 (Α΄ 25), και με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των συναπτόμενων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 64 και 70, η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών. 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών, τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές καθ' όλη τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Μπορούν επίσης να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων αυτών από το προσωπικό τους, τους υπεργολάβους τους και κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο που χρησιμοποιούν κατά την ανάθεση ή εκτέλεση της σύμβασης. 3. Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. 4. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της. 5. Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 1 του άρθρου πρώτου του π.δ. 28/2015 (Α΄34)».

9. Επειδή, στο άρθρο 53 («Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης») παρ. 1 και 2 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης [...] περιέχουν ιδίως : [...] ιε) [...] τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...] ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς. ιη) όλους τους γενικούς και ειδικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης [...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κλπ.) [...]».

10. Επειδή, στο άρθρο 37 «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής [...] ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον

κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β΄ 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο [...] 4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της [...] 5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36».

11. Επειδή, στο άρθρο 67 «Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης» (άρθρο 53 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 65 ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Το κείμενο της προκήρυξης γνωστοποίησης ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος προσδιορίζει τη διεύθυνση διαδικτύου στην οποία διατίθενται τα έγγραφα της σύμβασης. Όταν είναι αδύνατο να παρασχεθεί ελεύθερη, πλήρης, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα της σύμβασης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 22, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναφέρουν στην προκήρυξη/ γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης θα διαβιβαστούν με μέσα άλλα πλην των ηλεκτρονικών, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο παραγράφου 1 του άρθρου 22. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε ημέρες, εκτός

από περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένης επείγουσας ανάγκης, όπως αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 27, στην παρ. 7 του άρθρου 28 και στο τέταρτο, πέμπτο και έκτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 29. Όταν δεν μπορεί να προσφερθεί ελεύθερη, πλήρης, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα της σύμβασης, διότι οι αναθέτουσες αρχές προτίθενται να εφαρμόσουν την παρ. 2 του άρθρου 21, αναφέρουν στην προκήρυξη/ γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος τα μέτρα προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών, τα οποία απαιτούν και τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε (5) ημέρες, εκτός από περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένης επείγουσας ανάγκης, όπως αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 27, στην παρ. 7 του άρθρου 28 και στο τέταρτο, πέμπτο και έκτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 29. 2. Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως, οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών. Σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας, όπως αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 27 και στην παρ. 7 του άρθρου 28, η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε τέσσερις (4) ημέρες. 3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων, του άρθρου 121 οι οποίες διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

12. Επειδή, στη διάταξη του άρθρου 91 («Λόγοι απόρριψης προσφορών») παρ. 1 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «[...] Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον

επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102 [...]».

13. Επειδή, στο άρθρο 102 «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/21Π6, ορίζεται ότι: 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση

συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

14. Επειδή, στην παρ. 5 του άρθρου 92 («Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής») του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή, ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α΄ έως στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. Περαιτέρω, στο άρθρο 68 («Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών») του Ν. 3863/2010 («Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις», ΦΕΚ Α΄ 117), ορίζεται ότι: «Όταν το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του

δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, αναθέτουν ή προκηρύσσουν διαγωνισμό για παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης, οφείλουν να ζητούν από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης (εργολάβοι) πρέπει, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, οφείλουν να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι. 2. Στη σύμβαση που συνάπτουν οι υπηρεσίες, οι φορείς και οι οργανισμοί της παραγράφου 1 με τους εργολάβους, περιλαμβάνονται τα στοιχεία α΄ έως στ΄ της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και ειδικός όρος για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, η σύμβαση ακυρώνεται και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής [...]».

15. Επειδή, στο άρθρο 8 («Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων») παρ. 4 της Υπουργικής Απόφασης 56902/215/2017 (ΦΕΚ 1924/Β΄/02.06.2017) «Τεχνικές Λεπτομέρειες και Διαδικασίες Λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ», ορίζεται ότι: «4. Οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, τα γνωμοδοτικά όργανα και οι εποπτικοί και ελεγκτικοί μηχανισμοί υποβάλλουν και αναρτούν μέσω του συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική

υπογραφή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, τα άρθρα 3 και 5 της αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 «Ρυθμίσεις για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο» (ΦΕΚ Β' 1317/2012) και τις διατάξεις της παρούσας». Περαιτέρω, στην παρ. 1, υποπαρ.1.2. περ. β) του άρθρου 15 («Υποβολή Προσφορών - Αιτήσεων συμμετοχής») της ως άνω Απόφασης ορίζεται ότι: «[...] Τα στοιχεία της προσφοράς που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016, υποβάλλονται στον οικείο (υπο)φάκελο ως ξεχωριστό αρχείο και σημαίνονται από τον οικονομικό φορέα με χρήση του σχετικού πεδίου του Συστήματος. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας υποβάλλει στον οικείο (υπο)φάκελο σχετική αιτιολόγηση, αναφέροντας ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 4412/2016 [...]».

16. Επειδή, στο άρθρο 1 («Ορισμοί»), άρθρο 2 («Πεδίο Εφαρμογής – Αντικείμενο») και άρθρο 6 («Ασφαλής διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων») της αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 «Ρυθμίσεις για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο» (ΦΕΚ Β' 1317/2012) του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ορίζονται (αντίστοιχα) τα εξής: «Άρθρο 1. Ορισμοί Για τους σκοπούς της παρούσας νοείται ως: 1. Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο κάθε ηλεκτρονικό έγγραφο με την έννοια του άρθρου 3 του Ν. 3979/2011 που εκδίδεται από δημόσια υπηρεσία ή φορέα από το οποίο προκύπτει με μηχαναγνώσιμο τρόπο η εκδούσα αρχή, η ημερομηνία έκδοσης και είναι δυνατή η ανίχνευση οποιασδήποτε αλλοίωσης του ηλεκτρονικού εγγράφου μετά την έκδοση ή υπογραφή του [...]», «Άρθρο 2. Η παρούσα Υπουργική Απόφαση αφορά τα έγγραφα που συντάσσονται, εκδίδονται ή διακινούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες και φορείς του Δημόσιου Τομέα με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με τους περιορισμούς και τις διακρίσεις του

άρθρου 5 του Ν. 2690/1999. Με την παρούσα Υπουργική Απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες έκδοσης των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων, το κύρος και την αποδεικτική ισχύ τους, την πρόσβαση σε αυτά, τη διακίνησή τους καθώς και τα πρότυπα και τις τεχνικές προδιαγραφές της μορφής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα», «Άρθρο 6. Κάθε διακινούμενο ηλεκτρονικό έγγραφο αποτελείται από τα δομικά στοιχεία του άρθρου 3 της παρούσας. 2. Τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα διακινούνται νόμιμα εφόσον, η αποστολή τους γίνεται με χρήση της δομής του Παραρτήματος Ι, ανεξάρτητα από την εφαρμογή ειδικότερων προτύπων που προβλέπονται από το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και την απόφαση 2011/130/ΕΕ. 3. Η διακίνηση μεταξύ των φορέων της δημόσιας διοίκησης γίνεται σύμφωνα με τα πρότυπα για τη ασφαλή μετάδοση δεδομένων του παραρτήματος ΙΙ της Υπουργικής απόφασης κύρωσης του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, αξιοποιώντας κατά προτεραιότητα τις υποδομές του Δικτύου Δημόσιου Τομέα του Ν. 3979/2011. 4. Κατά τη διακίνηση ηλεκτρονικού εγγράφου, ο αποστολέας του υποχρεούται να ελέγχει την αυθεντικότητα και την ακεραιότητά του κατά τη στιγμή που γίνεται η διακίνηση μεταξύ των φορέων της δημόσιας διοίκησης στα πλαίσια των μόνιμων υποχρεώσεων του στη διαχείριση εγγράφων».

17. Επειδή, στο άρθρο 1.5. («Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού») της επίμαχης Διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Ο διαγωνισμός θα πραγματοποιηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του συστήματος, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα προκήρυξη, στην ελληνική γλώσσα σε ηλεκτρονικό φάκελο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.4155/13 (Φ.Ε.Κ./120/Α/29-05-2013) και στο άρθρο 11 της Υ.Α. Π11/2390/2013.

Αριθμός απόφασης: 188/2019

Ημερομηνία δημοσίευσης στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ	Ημερομηνία δημοσίευσης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ	Ημερομηνία δημοσίευσης στον Τύπο	Προϋπολογισμός Ετησίως (σε € συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ)	Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών	Ημερομηνία διενέργειας διαγωνισμού
23/08/2018	23/08/2018	23/08/2018	93.550,00	14/09/2018	20/09/2018

Μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας και ώρας, δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής προσφοράς στο Σύστημα. Ο χρόνος υποβολής της προσφοράς και οποιαδήποτε ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του συστήματος βεβαιώνεται αυτόματα από το σύστημα με υπηρεσίες χρονοσήμανσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.3 του άρθρου 6 του Ν. 4155/13 και το άρθρο 6 της Υ.Α. Π1-2390/2013 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)». Η διαδικασία θα διενεργηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), 3 εργάσιμες ημέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, δηλαδή την Πέμπτη 20/09/2018 και ώρα 11.00 π.μ ».

18. Επειδή, στο άρθρο 2.1.3. («Παροχή Διευκρινίσεων»), της επίμαχης Διακήρυξης (σελ. 6-7), ορίζεται ότι: «Τα σχετικά αιτήματα παροχής διευκρινίσεων υποβάλλονται ηλεκτρονικά, το αργότερο 6 ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και απαντώνται αντίστοιχα στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών – διευκρινίσεων υποβάλλονται από εγγεγραμμένους στο σύστημα οικονομικούς φορείς, δηλαδή από εκείνους που διαθέτουν σχετικά διαπιστευτήρια που τους έχουν χορηγηθεί (όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης) και απαραίτητα το ηλεκτρονικό αρχείο με το κείμενο των ερωτημάτων είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο. Αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που υποβάλλονται είτε με άλλο τρόπο είτε το ηλεκτρονικό αρχείο που τα συνοδεύει δεν είναι ψηφιακά

υπογεγραμμένο, δεν εξετάζονται. Τα αιτήματα απαντιούνται ηλεκτρονικά μόνο στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. μέχρι και 6 ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών».

19. Επειδή, στο άρθρο 2.2.6.2. «Αποδεικτικά μέσα- Δικαιολογητικά Κατακύρωσης» της επίμαχης Διακήρυξης ορίζεται ότι: « [...] Διευκρινίσεις: -Οι απαιτούμενες δηλώσεις ή υπεύθυνες δηλώσεις του παρόντος άρθρου υπογράφονται ψηφιακά από τους έχοντες υποχρέωση προς τούτο και δεν απαιτείται σχετική θεώρηση. - Σχετικά με την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων εγγράφων σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων διευκρινίζονται τα εξής: 1. Απλά αντίγραφα δημοσίων εγγράφων: Γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων ή των ακριβών αντιγράφων των δημοσίων εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου 4250/2014. Σημειωτέον ότι η παραπάνω ρύθμιση δεν καταλαμβάνει τα συμβολαιογραφικά έγγραφα (λ.χ. πληρεξούσια, ένορκες βεβαιώσεις κ.ο.κ.), για τα οποία συνεχίζει να υφίσταται η υποχρέωση υποβολής κεκυρωμένων αντιγράφων [...]».

20. Επειδή, στην παρ. 2.4.2.3. της επίμαχης Διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα: (α) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα. (β) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά. Από τον προσφέροντα σημαίνονται με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/16. Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου,

στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της».

21. Επειδή, στην παρ. 2.4.3.2. της επίμαχης Διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Στον (υπό) φάκελο της τεχνικής προσφοράς περιλαμβάνεται η τεχνική προσφορά του οικονομικού φορέα. Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Τεχνική μελέτη” του Παραρτήματος Α’ της Διακήρυξης περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. Κάθε έλλειψη δικαιολογητικών που θα διαπιστωθεί μετά από το άνοιγμα της προσφοράς εκάστου οικονομικού φορέα, θα συνεπάγεται τον αποκλεισμό του. Κατά την υποβολή της προσφοράς από τους οικονομικούς φορείς σημαίνονται από αυτούς με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος, τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς τους που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα».

22. Επειδή, στην παρ. 2.4.4. («Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών») της επίμαχης Διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη - Οικονομική Προσφορά- περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα. Η Οικονομική Προσφορά υποβάλλεται ηλεκτρονικά στον (υπό) φάκελο - Οικονομική Προσφορά. Η οικονομική προσφορά, συντάσσεται συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος. Στην συνέχεια, το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, σε μορφή pdf, το οποίο υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του

παραγόμενου ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο pdf. Αντιπροσφορά, εναλλακτική προσφορά είναι απαράδεκτη και δεν λαμβάνεται υπόψη [...] Στον ίδιο υποφάκελο (β) θα πρέπει υποχρεωτικά και επί ποινή αποκλεισμού να περιλαμβάνεται συμπληρωμένος και ψηφιακά υπογεγραμμένος σε μορφή (pdf) ο πίνακας οικονομικής ανάλυσης του παραρτήματος Β της παρούσης διακήρυξης. Στον πίνακα ανάλυσης οικονομικής προσφοράς θα πρέπει να εμφανίζονται και να συμπληρώνονται (με την προβλεπόμενη από τον πίνακα ανάπτυξη), όλα τα επί μέρους κόστη (απαράβατος όρος) και ιδιαίτερα το κόστος εργατικών των προσφερόμενων υπηρεσιών και οι κρατήσεις υπέρ τρίτων. Το κόστος των εργατικών δεν θα πρέπει (με ποινή αποκλεισμού) να υπολείπεται του ελάχιστου νομίμου (βάσει των ισχυουσών διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και της εν ισχύ Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας). Ο πίνακας οικονομικής προσφοράς θα εμφανίζει την τιμή της προσφερόμενης υπηρεσίας τόσο ανά μήνα, όσο και στο σύνολο των δώδεκα μηνών [...] Οι συμμετέχουσες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού (εργολάβοι), επί ποινή αποκλεισμού, υποχρεούνται να αναφέρουν σε χωριστό κεφάλαιο της τεχνικής προσφοράς, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Τα ανωτέρω στοιχεία, επί ποινή αποκλεισμού, εξειδικεύονται σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους. Πρέπει επίσης να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλωσίμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι».

23. Επειδή, στο άρθρο 2.4.6. («Λόγοι απόρριψης προσφορών») της επίμαχης Διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) , 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2. (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης, γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, δ) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προσφορές. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παραγράφου 2.2.3.4. περ. γ της παρούσας (περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016) και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων, ε) η οποία είναι υπό αίρεση, ζ) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, η) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσας διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης».

24. Επειδή, έχει κριθεί ότι η αναθέτουσα αρχή είναι, κατ' αρχήν, ελεύθερη να διαμορφώνει, κατά την κρίση της, τους όρους της Διακήρυξης για την ανάθεση

σύμβασης προμήθειας, ως προς τα προς προμήθεια προϊόντα, καθορίζοντας τις τεχνικές προδιαγραφές και τις ανάγκες της από ποσοτική και ποιοτική άποψη, η δε θέσπιση με τη Διακήρυξη των προδιαγραφών που κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την συμμετοχή σ' αυτόν των διαγωνιζομένων, των οποίων τα αγαθά δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από τη φύση τους οι προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων, η δε σκοπιμότητα της θέσπισής τους απαραδέκτως αμφισβητείται από τον προτιθέμενο να μετάσχει στον διαγωνισμό (ΣτΕ ΕΑ 124/2015, 9/2015, 354/2014). Ελέγχονται, όμως, και στην περίπτωση αυτή, οι τεχνικές προδιαγραφές από την άποψη της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας (ΣτΕ 189/2015, ΕΑ 124/2015, 9/2015, 354/2014).

25. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει τον Διαγωνισμό και δεσμεύει, τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΣτΕ 3703/2010, ΣτΕ 53/2011, ΕΣ Πράξεις Τμήματος VI 78/2007, 19/2005, 31/2003 κλπ), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του Διαγωνισμού (ΣτΕ 2772/1986, 3670/1992, 2137/1993). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους, καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής, αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C-19/00 Siac Construcrtion Ltd, σκέψεις 34 και 44· ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54).

26. Επειδή, η αρχή της διαφάνειας, προϋποθέτει ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως, πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στη Διακήρυξη του Διαγωνισμού ή στη Συγγραφή Υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του εάν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.06.2002, Υπόθεση C-92/00, Stadt Wien, σκέψη 45· ΔΕΕ, Απόφαση της 12.12.2002, Υπόθεση C-470/99, Universale-Bau, σκέψη 91· ΔΕΕ, Απόφαση της 29.04.2005, Υπόθεση C-496/1999, CAS Succhi di Frutta SpA, σκέψη 111 κλπ).

27. Επειδή, την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων διέπει η αρχή του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού, ο οποίος και μόνον αυτός, διασφαλίζει την προστασία των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής, επιτρέποντας τη προμήθεια αγαθών, υπηρεσιών και έργων με τους βέλτιστους ποιοτικά και οικονομικά όρους. Η εν λόγω θεμελιώδης αρχή ισχύει, τόσο στο επίπεδο της αναθέτουσας αρχής, όσο και μεταξύ των συμμετεχόντων (σε δημόσιο διαγωνισμό) οικονομικών φορέων (ΔΕΕ, Αποφάσεις της 27.11.2001, Υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Impresa Lombardini SPA και Mantovani, σκέψη 76 • ΔΕΕ Απόφαση της 14.02.2008, Υπόθεση C-450/06, Varec SA κατά État belge, σκέψη 35 • ΔΕΕ Απόφαση της 21.02.2008, Υπόθεση C-412/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 2 • ΔΕΕ Απόφαση της 19.05.2009, Υπόθεση C-538/07 Assitur Srl, σκέψεις 25 και 26 • ΔΕΕ, Απόφαση της 19.04.2012, Υπόθεση C-549/10, Tomra Systems ASA, Tomra Europe AS κλπ κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψεις 17 και επόμε).

28. Επειδή, οι προσφέροντες πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισεως, τόσο κατά τον χρόνο που ετοιμάζουν τις προσφορές τους, όσο και κατά τον χρόνο που αυτές αποτιμώνται από την αναθέτουσα αρχή (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54 • ΔΕΕ,

Απόφαση της 18.11.1999, Υπόθεση C-275/98, Unitron Scandinavia A/S, σκέψη 31 • ΔΕΕ, Απόφαση της 7.12.2000, Υπόθεση C-324/98, Telaustria Verlags GmbH, σκέψη 61 • ΔΕΕ, Αποφάσεις της 27.11.2001, Υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Impresa Lombardini SpA, σκέψη 37 • ΔΕΕ, Απόφαση της 19.06.2003, Υπόθεση C-315/01, GAT, σκέψη 73 • ΔΕΕ, Απόφαση της 18.06.2002, Υπόθεση C-92/00, Stadt Wien, σκέψη 45 • ΔΕΕ, Απόφαση της 16.12.2008, Υπόθεση C-213/07, Μηχανική, σκέψη 45 • ΔΕΕ, Απόφαση της 12.03.2015, C-538/13, eVigilo, σκέψη 33 • ΔΕΕ, Απόφαση της 06.11.2014, Υπόθεση C-42/13, Cartiera dell'Adda, σκέψη 44 • ΔΕΕ Απόφαση της 24.05.2016, Υπόθεση C-396/14, MT Højgaard A/S, Züblin A/S, σκέψη 37 κλπ).

29. Επειδή, η αρχή της τυπικότητας, που διέπει την διαδικασία της αναθέσεως δημοσίων συμβάσεων (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.), δεν επιτρέπει να τεθούν εκποδών διατάξεις της Διακήρυξης, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό. Περαιτέρω, η υποχρέωση διαφάνειας έχει, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 16.04.2015, Υπόθεση C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκέψη 25 και ΔΕΕ Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovenko κλπ, σκέψη 25 και περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν, εάν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 16.04.2015, Υπόθεση C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκέψη 27). Άλλωστε, η ρητή παραπομπή της Διακήρυξης σε συγκεκριμένες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, τις καθιστά τμήμα του νομικού πλαισίου που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία, το οποίο δεσμεύει, κατά τα ανωτέρω, τόσο τη Διοίκηση, όσο και τους υποψηφίους αναδόχους που συμμετέχουν σε αυτήν (ΕΛΣυν 1434/2017). Υπό την έννοια αυτή, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της Διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα

διεξαχθεί ο Διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

30. Επειδή, η απάντηση της αναθέτουσας αρχής επί αιτήματος παροχής διευκρινήσεων για σαφή όρο της Διακήρυξης, στην οποία απλώς επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις της διακήρυξης, ουδεμία μεταβολή επιφέρει στον νομικό κόσμο και δεν υπόκειται ως πράξη μη εκτελεστή σε Προδικαστική Προσφυγή (ΕΑ ΣΤΕ 426/2011), αλλά συνιστά επιβεβαιωτική πράξη στην οποία το θεσμικό όργανο εμμένει στην προηγούμενη ρύθμισή του που επαναλαμβάνεται στη νέα πράξη (βλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ υπ' αριθμ. 5/2018). Περαιτέρω, μόνο όταν με τις διευκρινίσεις αίρονται ανακρίβειες ή ασάφειες όρων ή μνημονευόμενων στη Διακήρυξη στοιχείων, αυτές συνιστούν πράξη εκτελεστή (πρβλ. ΣΤΕ Ε.Α. 473/2010, 758, 45/2008, 952/2007), καθώς οι εν θέματι διευκρινίσεις δεν επιβεβαιώνουν το περιεχόμενο της Διακήρυξης, αλλά το αποσαφηνίζουν παρέχοντας κάποιο κρίσιμο νέο στοιχείο που επηρεάζει τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς των συμμετεχόντων (πρβλ. Ε.Α. 474/2005, 532/2004).

31. Επειδή, περαιτέρω, ουσιώδεις θεωρούνται τροποποιήσεις όρων της Διακήρυξης που αφορούν στις τεχνικές απαιτήσεις που καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του υπό προμήθεια είδους, όπως όταν οι τροποποιήσεις αφορούν σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ιδιότητες του υπό προμήθεια υλικού (πρβλ. Πράξη VI Τμημ. 71/2003, Πράξεις ΣΤ' Κλιμακίου 20/2009, 10,66/2007,130/2003, 17/2006).

32. Επειδή, ειδικότερα, όπως έχει κριθεί υπό το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς περί διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η πράξη περί παροχής διευκρινίσεων αποτελεί πράξη εκτελεστή, υποκείμενη σε Προσφυγή και εφ' όσον δεν αμφισβητηθεί η νομιμότητά της, οι παρεχόμενες με αυτήν

διευκρινίσεις εντάσσονται στο κανονιστικό πλαίσιο του Διαγωνισμού, συμπληρώνοντας τους σχετικούς όρους της Διακηρύξεως, στους οποίους αναφέρονται (πρβλ. Ε.Α. ΣΤΕ 190/2015, 108/2015, 55/2015, 44/2015, 92/2014, 254/2012, 45/2008, ΔΕφΑθ (αναστ.) 451/2014, 437/2013).

33. Επειδή, μια Προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής, είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovensko κ.λπ., σκέψη 36 • ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Υπόθεση C-336/12, Manova, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovensko κ.λπ., σκέψη 40 • ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Υπόθεση C-336/12, Manova, σκέψη 36), οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς και στην υποβολή μη υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 11.05.2017, Υπόθεση C-131/2016, Archus and Gama• ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovensko κ.λπ., σκέψη 40 • ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Manova, Υπόθεση C-336/12, σκέψη 36). Άλλωστε, η διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής αφορά, κατ' αρχήν, νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά και όχι υποβληθέντα, μη νόμιμα κατά περιεχόμενο, δικαιολογητικά, καθόσον τυχόν μεταγενέστερη συμπλήρωση, των κρίσιμων μη νόμιμων δικαιολογητικών από τον οικονομικό φορέα, θα ισοδυναμούσε με ανεπίτρεπτη αντικατάστασή τους (βλ. ΔεφΑθ 319/2017). Ως εκ τούτου, η δυνατότητα διευκρινίσεων ή συμπληρώσεων, δεν ερμηνεύεται υπό την έννοια η αναθέτουσα αρχή δύναται να δέχεται εν γένει διορθώσεις παραλείψεων, οι οποίες κατά τη ρητή πρόβλεψη εγγράφων της σύμβασης επάγονται τον αποκλεισμό του υποψηφίου (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 6.11.2014, Υπόθεση C-42/13, Cartiera dell' Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκέψη 46, υπ' αριθμ. 471/2018 Απόφαση 1^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 63, υπ' αριθμ. 1132_1133 Απόφαση 7^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 34).

34. Επειδή, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

35. Επειδή, στον επίμαχο Διαγωνισμό συμμετείχαν οι κάτωθι τέσσερις (4) οικονομικοί φορείς: 1. «...». 2. «...». 3. «...» και 4. «...». Στις 20.09.2018, η Επιτροπή αφού προέβη στη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, διαπίστωσε ότι και οι τέσσερις (4) διαγωνιζόμενοι πληρούν τις απαιτήσεις της Διακήρυξης (Πρακτικό Νο 1). Με την υπ' αριθμ. 121/2018 (ΑΔΑ: ΧΨΑΑΨΕ3-79Φ) Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, εγκρίθηκε το Πρακτικό Νο 1 (διενέργειας-αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής & τεχνικών προσφορών) του εν λόγω Διαγωνισμού. Εν συνεχεία, στις 13.11.2018, συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση η Επιτροπή Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού, προκειμένου να αποσφραγίσει ηλεκτρονικά τις οικονομικές προσφορές που υποβλήθηκαν στον εν θέματι Διαγωνισμό. Στο συμπροσβαλλόμενο Πρακτικό Νο 2, η ως άνω Επιτροπή, αφού προέβη στη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των φακέλων των Οικονομικών προσφορών, διαπίστωσε – με ρητή αναφορά στα άρθρα 2.4.4. και 2.4.6. της Διακήρυξης, καθώς και στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 - ότι: «[...] η οικονομική προσφορά του «...» δεν πληροί τους όρους της Διακήρυξης για τον λόγο ότι: • Κατατέθηκε η υπεύθυνη δήλωση (ΥΔ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ signed.pdf), που αναφέρει τα παραπάνω στοιχεία στον φάκελο της Τεχνικής Προσφοράς, αντί στον φάκελο Οικονομικής Προσφοράς, όπως έπρεπε, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις του αρ.

πρωτ. 5970/12.09.2018 και ήταν με την ένδειξη «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ». Επίσης, στην παράγραφο 2.4.2.3. στο (β) παράγραφο 2 της Διακήρυξης αναφέρει: «Από τον προσφέροντα σημαίνονται με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/16. Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της». • Κατατέθηκε η συλλογική σύμβαση εργασίας («2018 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.pdf»), η οποία είναι χωρίς υπογραφές στον φάκελο της Τεχνικής Προσφοράς, αντί στον φάκελο Οικονομικής Προσφοράς, όπως έπρεπε, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις του αρ. πρωτ. 5970/12-09-2018. Επίσης, στην παράγραφο 2.2.6.2. στις «Διευκρινίσεις» της διακήρυξης αναφέρει: «1. Απλά αντίγραφα δημοσίων εγγράφων: Γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων ή των ακριβών αντιγράφων των δημοσίων εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου 4250/2014» • Κατατέθηκε ο πίνακας οικονομικής ανάλυσης του Παραρτήματος Β της διακήρυξης, ο οποίος δεν συμπληρώθηκε σωστά. Ο πίνακας φέρει εσφαλμένους ετήσιους και μηνιαίους υπολογισμούς στον πίνακα Α, όπου αναλύεται το εργασιακό κόστος και έτσι προκύπτει λάθος όλη η οικονομική του προσφορά. Επίσης, σας επισυνάπτουμε το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 7652/19.11.2018 που κατατέθηκε στο σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ υπόμνημα από την εταιρία «...». Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή, απορρίπτει την οικονομική προσφορά του «...» από τη συνέχεια της διαδικασίας και προτείνει προς τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν. 3852/2010, την κατακύρωση του αποτελέσματος του Διαγωνισμού στον επόμενο προσφέροντα ανάδοχο «...» με προσφορά 65.173,92€ χωρίς ΦΠΑ και

Αριθμός απόφασης: 188/2019

80.815,66€ με ΦΠΑ 24%. Τέλος, με την προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. 130/07.12.2018 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, αφού ελήφθη υπόψη η Εισήγηση της ως άνω Επιτροπής, αποφασίστηκε ομόφωνα : α) Η έγκριση του Πρακτικού Νο 2 της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού και Αξιολόγησης Δικαιολογητικών (αποσφράγισης οικονομικών προσφορών) του δημόσιου ηλεκτρονικού ανοιχτού διαγωνισμού της εργασίας «Καθαρισμός δημοτικών κτιρίων των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Κ. Νευροκοπίου», των συμμετεχόντων που οι προσφορές τους πληρούν τους όρους της Διακήρυξης, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

A/A	Επωνυμία ή ονοματεπώνυμο υποψηφίου	Αριθμός προσφοράς	Διαπίστωση	Ποσό οικ. προσφοράς (χωρίς ΥΠΑ)
1	«...»	110311	Η οικονομική προσφορά πληροί τους όρους της διακήρυξης	65.173,92
2	«...»	108920	Η οικονομική προσφορά πληροί τους όρους της διακήρυξης	67.565,52
3	«...»	110585	Η οικονομική προσφορά πληροί τους όρους της διακήρυξης	75.000,00
4	«...»	110361	Η οικονομική προσφορά δεν	62.257,37

			πληροί τους όρους της διακήρυξης	
--	--	--	--	--

β) η απόρριψη της οικονομικής προσφοράς του «...» από τη συνέχεια της διαδικασίας, επειδή δεν πληροί τους όρους της Διακήρυξης, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσης απόφασης, γ) η κήρυξη ως προσωρινού αναδόχου της εταιρίας «...» με ποσοστό έκπτωσης 13,61%, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, όπως ορίζει το άρθρο 2.3.1, της Διακήρυξης και δ) η εξουσιοδότηση του Δημάρχου, καθώς και της Επιτροπής Διαγωνισμού για τις περαιτέρω ενέργειες.

36. Επειδή, η οικεία αναθέτουσα αρχή στο με αρ. πρωτ. 8672/28.12.2018 έγγραφο Απόψεων, που απέστειλε σε σχέση με την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή προς το κρίνον Κλιμάκιο, αναφέρει καταρχάς ότι από τον έλεγχο της Οικονομικής Προσφοράς της προσφεύγουσας, διαπιστώθηκε ότι η ατομική επιχείρηση: α) κατέθεσε «Πίνακα Οικονομικής Ανάλυσης», με διαφορετικό περιεχόμενο από αυτό που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β΄ της Διακήρυξης, Πέραν τούτου, ο ως άνω Πίνακας δεν συμπληρώθηκε σωστά, καθότι φέρει εσφαλμένους ετήσιους και μηνιαίους υπολογισμούς στον Πίνακα Α αυτού, όπου αναλύεται το εργασιακό κόστος, γεγονός που επηρεάζει το σύνολο της Οικονομικής της Προσφοράς. β) Κατέθεσε Υπεύθυνη Δήλωση (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο «ΥΔ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ signed.pdf»), όπου αναφέρει τα στοιχεία του άρθρου 2.4.4. της Διακήρυξης στον φάκελο της Τεχνικής της Προσφοράς και όχι στον φάκελο Οικονομικής Προσφοράς, όπως έδει, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 5970/12-09-2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων που αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Πέραν τούτου, η, κατά τα ανωτέρω, υποβληθείσα Υπεύθυνη Δήλωση φέρει την ένδειξη «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ», χωρίς καμία αναφορά σε διάταξη νόμου, βάσει της οποίας επιβάλλεται η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2.4.2.3. στοιχείο (β) της Διακήρυξης: «[...]

Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της»). γ) Κατέθεσε Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, η οποία σημειωτέον δε φέρει υπογραφές (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο «2018 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.pdf»), στον φάκελο της Τεχνικής της Προσφοράς και όχι στον φάκελο Οικονομικής Προσφοράς, όπως έδει, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 5970/12-09-2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων. Άλλωστε, στις Διευκρινίσεις της παραγράφου 2.2.6.2. της Διακήρυξης αναφέρεται ότι: «1. Απλά αντίγραφα δημοσίων εγγράφων: Γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων ή των ακριβών αντιγράφων των δημοσίων εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου 4250/2014 [...]». Ειδικότερα, ως προς τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας που αφορούν στο κύρος των επίμαχων διευκρινίσεων, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι: «[...] οι σχετικές διευκρινίσεις δόθηκαν εκ του περισσού, καθώς προέκυπτε ρητά και κατά λογική ακολουθία πως η φράση: «...Οι συμμετέχουσες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού (εργολάβοι), επί ποινή αποκλεισμού, υποχρεούνται να αναφέρουν σε χωριστό κεφάλαιο της τεχνικής προσφοράς ...» που αναφέρεται στον υπό στοιχείο 2.4.4. όρο της διακήρυξης από παραδρομή ανέφερε «της τεχνικής προσφοράς», αντί του ορθού «της οικονομικής προσφοράς», καθώς επρόκειτο για όρο που αναφερόταν ξεκάθαρα στο κεφάλαιο 2.4.4. (Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) και συνεπώς, ήταν αδύνατο να αφορά την τεχνική προσφορά, δεδομένου μάλιστα ότι αναφερόταν σε καθαρά οικονομικά στοιχεία. Εξάλλου, με τον υπό στοιχείο 2.4.3.2. όρο της Διακήρυξης γινόταν λεπτομερής μνεία των στοιχείων που έπρεπε να περιλαμβάνει η τεχνική προσφορά. Επιπλέον, όπως και ο ίδιος ο προσφεύγων

αναγράφει στην Προσφυγή του (σελ. 5 παρ. 2), ήταν καθόλα επιτρεπτή η διευκρίνιση, καθώς αναφερόταν σε εκ παραδρομής τυπογραφικό λάθος, άλλως σε μικροδιαφορά από την ορθή διατύπωση. Περαιτέρω, ως προς τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας που αφορούν στην ένδειξη «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ» επί των οικονομικών στοιχείων της Προσφοράς της, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι ο χαρακτηρισμός αυτός είναι αναπαισιολόγητος, καθόσον δεν τεκμηριώνεται σε διάταξη νόμου και συνεπάγεται τον αποκλεισμό της συγκεκριμένης επιχείρησης, σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης και της κείμενης νομοθεσίας. Τέλος, σε σχέση με τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας που αφορούν στην έγκριση από την Οικονομική Επιτροπή του Πρακτικού Νο 1, με το οποίο έγινε δεκτό ότι η Προσφορά της πληροί τους όρους της Διακήρυξης, σε αντίθεση με το Πρακτικό Νο 2 της ίδιας Επιτροπής, που την απέρριψε ως μη συμμορφούμενη με τους όρους της Διακήρυξης, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι μια τεχνική προσφορά θεωρείται ελλιπής και οδηγεί τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα, όταν δεν προσκομίζονται τα ζητούμενα στο άρθρο 2.4.3.2. της Διακήρυξης στοιχεία *«και όχι τα επιπλέον που ο προσφεύγων φέρεται να προσκόμισε. Άλλωστε, τα δύο στάδια των δικαιολογητικών-τεχνικής προσφοράς και της οικονομικής προσφοράς είναι δύο διακριτά στάδια και τόσο η Επιτροπή Διαγωνισμού, όσο και η Οικονομική Επιτροπή δύναται να κρίνει διαφορετικά κάθε φορά. Είναι προφανές, ότι η αποδοχή του προσφεύγοντα στο πρώτο στάδιο του διαγωνισμού, αφορούσε καθαρά στην προσκόμιση των δικαιολογητικών και των στοιχείων της τεχνικής προσφοράς και όχι στα λανθασμένως επιπλέον προσκομιζόμενα οικονομικά στοιχεία. Άλλωστε, ο κάθε συμμετέχων στον Διαγωνισμό οφείλει να τηρήσει πιστά τους όρους της διακήρυξης και όχι να τροποποιεί κατά το δοκούν την προσφορά του επικαλούμενος "το συμφέρον των εργαζομένων" [...]»*. Τέλος, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει ότι, κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, επιτρέπεται η απλή διευκρίνιση Προσφοράς ή η διόρθωση προδήλων -εκ παραδρομής- λαθών, υπό τον όρο ότι η τροποποίηση αυτή δεν συνεπάγεται στην πράξη υποβολή νέας Προσφοράς, καθώς και ότι η διόρθωση πολλαπλών υπολογιστών λαθών, αποτελεί στην ουσία υποβολή νέας Οικονομικής Προσφοράς.

37. Επειδή, μετά τη δημοσίευση της επίμαχης Διακήρυξης υποβλήθηκαν μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς αιτήματα παροχής διευκρινίσεων. Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή, προέβη στην ανάρτηση στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, των απαιτούμενων πληροφοριών προς κάθε ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα με τα με αρ. πρωτ. 5677/30.08.2018, 5802/05.09.2018 και 5970/12.09.2018 έγγραφα αντίστοιχα. Στο επίμαχο, με αριθμό πρωτοκόλλου 5970/12.09.2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων με θέμα: «Παροχή διευκρινίσεων για την υποβολή προσφοράς στον διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου παροχής υπηρεσιών Καθαρισμός δημοτικών κτιρίων των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Κ. Νευροκοπίου», η οικεία αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει ότι: *«Στο άρθρο 2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών και στην αρχή της επόμενης σελίδας αναφέρεται: Οι συμμετέχουσες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού (εργολάβοι), επί ποινή αποκλεισμού, υποχρεούνται να αναφέρουν σε χωριστό κεφάλαιο της τεχνικής προσφοράς, εκτός των άλλων, τα εξής:..... Η αναφορά «σε χωριστό κεφάλαιο της τεχνικής προσφοράς» έγινε από παραδρομή, αντί του ορθού «σε χωριστό κεφάλαιο της οικονομικής προσφοράς». Επομένως, τα στοιχεία που απαιτούνται θα αναφερθούν σε χωριστό κεφάλαιο της οικονομικής προσφοράς».*

38. Επειδή, στην ασκηθείσα Παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα προς αντίκρουση του ισχυρισμού της προσφεύγουσας ότι οι το επίμαχο έγγραφο παροχής διευκρινίσεων είναι άκυρο, επειδή δεν υποβλήθηκε εμπρόθεσμα στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, κατά παράβαση των όρων της Διακήρυξης και της κείμενης νομοθεσίας και ανυπόστατο, επειδή δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή, υποστηρίζει ότι: *«[...] Είναι προφανέστατο ότι επρόκειτο για απλή παραδρομή και διευκρίνιση πέραν του δέοντος της τριμελούς Επιτροπής, αφού ήδη όλα τα αναφερόμενα βρίσκονται υπό τον τίτλο της Διακήρυξης «2.4.4 Περιεχόμενα φακέλου «Οικονομική προσφορά», και δεν θα μπορούσε να αφορά άλλο τμήμα υποβολής προσφορών του διαγωνισμού . Η προθεσμία των έξι (6) ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών αφορά την υποβολή αιτήματος διευκρινίσεων και όχι την παροχή τους από την επιτροπή διενέργειας*

του διαγωνισμού, όπως εσφαλμένα διατείνεται ο προσφεύγων. Αυτό προκύπτει, τόσο από το κείμενο της διακήρυξης, όσο και από τη σχετική νομοθεσία (άρθρο 67 παρ. 2 ν. 4412/2016) [...]». Μάλιστα, η παρεμβαίνουσα επισημαίνει, ότι μολονότι η προσφεύγων διαμαρτύρεται για το ότι το με αρ. πρωτ. 5970/12-9-2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής δε φέρει υπογραφή, «ωστόσο ο ίδιος επικαλείται ότι τα δημόσια έγγραφα και δη, η Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, την οποία διατείνεται ότι προσκόμισε, όντας δημόσιο έγγραφο, δεν απαιτείται να είναι υπογεγραμμένο και το απλό αντίγραφο ισχύει ως πρωτότυπο». Επίσης, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι τα στοιχεία του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010, δεν εξειδικεύονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο της Οικονομικής Προσφοράς της προσφεύγουσας, όπως απαιτεί η Διακήρυξη και συγκεκριμένα «[...] παραλείπονται να αναφερθούν οι ημέρες εργασίας, καθώς επίσης και τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο. Η Οικονομική δε Προσφορά που υποβλήθηκε από τον προσφεύγοντα, δεν αναφέρεται σε καμία απολύτως Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, ούτε προσκομίζεται από αυτόν, στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι της επιχείρησής του, παρ' όλους τους αντίθετους ισχυρισμούς του [...]». Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον της τριμελούς Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού Πίνακα υπό τον τίτλο: «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ- ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ- ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ 01.11.2018 -31.10.2018», που παρουσιάζει πολλές ελλείψεις σε σχέση με τα ζητούμενα στο Παράρτημα Β' της Διακήρυξης στοιχεία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει (σελ. 8 της Παρέμβασης) «[...] στον ΠΙΝΑΚΑ Α' του ίδιου Παραρτήματος, και ήδη στην πρώτη γραμμή αυτού, το συνολικό κόστος 12μηνου, έχει υπολογιστεί στο ποσό των 4.839,40€, ενώ το μηνιαίο σύνολο στο ποσό των 410,69€. Τα δύο ποσά ουδόλως συμβαδίζουν, αφού εάν διαιρέσουμε το ετήσιο κόστος $4.839,40/12$ μήνες το αποτέλεσμα είναι 403,28€, ενώ εάν πολλαπλασιάσουμε το μηνιαίο κόστος $410,69€ \times 12$ μήνες το προκύπτον αποτέλεσμα είναι 4.928,28€. Συνεπώς υφίσταται σημαντική απόκλιση στην οικονομική προσφορά, ποσού $(4.928,28 € - 4.839,40€=)$ 88,88€, η οποία φυσικά επηρεάζει το τελικό υπολογισθέν ποσό της υποβληθείσας προσφοράς. Το ίδιο

βέβαια συμβαίνει και στο Γενικό σύνολο μεικτών αποδοχών 21 άτομα, όπου το ετήσιο ποσό 35.375,42€, εάν διαιρεθεί με τους 12 μήνες, προκύπτει ως μηνιαίο γενικό σύνολο το ποσό των (35.375,42€/12=) 2.947,95€, ενώ εάν πολλαπλασιαστεί το ποσό του γενικού μηνιαίου συνόλου ποσού 2.955,37 € επί δώδεκα μήνες, το γενικό ετήσιο σύνολο που προκύπτει είναι (2.955,37€ x12=) 35.464,44€. Αντίστοιχα λοιπόν επηρεάζονται και οι λοιποί υπολογισμοί επί του κόστους εργοδοτικών εισφορών, το διοικητικό κόστος, το εργολαβικό κέρδος και το ΦΠΑ, εφόσον όλα αυτά υπολογίζονται ποσοστιαία επί του εργασιακού κόστους [...]». Εν κατακλείδι, η παρεμβαίνουσα ζητεί, όπως απορριφθεί η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή της ατομικής επιχείρησης «...», καθόσον: α) δεν αναφέρει σε χωριστό κεφάλαιο της Οικονομικής του Προσφοράς τα απαιτούμενα -επί ποινή αποκλεισμού- στοιχεία του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης, όπως το άρθρο αυτό διευκρινίστηκε από την αναθέτουσα αρχή και β) ο υποβληθείς Πίνακας οικονομικής ανάλυσης περιλαμβάνει εσφαλμένους ετήσιους και μηνιαίους υπολογισμούς, με συνέπεια να μην καθίσταται σαφές ποιο είναι τελικά το ποσό της Προσφοράς του (Προσφορά υπό αίρεση).

39. Επειδή, από την εξέταση του συνόλου των στοιχείων της εν λόγω υπόθεσης και ιδίως, της με αριθμό 110361 Προσφοράς της ατομικής επιχείρησης με την επωνυμία «...», λεκτέα είναι τα εξής: α) Στον φάκελο Τεχνικής Προσφοράς της προσφεύγουσας υποβλήθηκε έγγραφο (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο «ΥΔ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ signed.pdf»), όπου αναφέρονται ξεχωριστά τα στοιχεία του άρθρου 2.4.4. της Διακήρυξης (και αντίστοιχα στοιχεία του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2.4.4. της Διακήρυξης. Η προσφεύγουσα, προέβη καλόπιστα στην ανωτέρω ενέργεια, λαμβάνοντας υπόψη της το αρχικό άρθρο 2.4.4. της Διακήρυξης, σύμφωνα με το οποίο τα στοιχεία του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (αριθμός εργαζομένων, ημέρες και ώρες εργασίας, Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι, ύψος των ασφαλιστικών εισφορών, τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο κλπ), περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό φάκελο της Τεχνικής Προσφοράς των υποψηφίων. Περαιτέρω, από την επισκόπηση των στοιχείων της εξεταζόμενης

υπόθεσης, προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή, κατά παράβαση του άρθρου 2.1.3 («Παροχή Διευκρινίσεων»), αλλά και του άρθρου 67 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, ανάρτησε εκπροθέσμως τις επίμαχες διευκρινίσεις στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ ήτοι δύο (2) μόλις ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1.5. («Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού») της επίμαχης Διακήρυξης, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, ορίσθηκε η 14^η Σεπτεμβρίου 2018 και το με αρ. πρωτ. 5970/12-09-2018 έγγραφο παροχής διευκρινίσεων - με το οποίο μάλιστα τροποποιήθηκε ουσιώδης, καθόσον είχε τεθεί επί ποινή αποκλεισμού, όρος της Διακήρυξης - αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. την 12^η Σεπτεμβρίου 2018, οι παρασχεθείσες για το επίμαχο ζήτημα διευκρινίσεις πάσχουν ακυρότητας και συνεπώς, καθίστανται μη επικλητέες από την αναθέτουσα αρχή για τον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου. Υπενθυμίζεται ότι, στο άρθρο 2.1.3. της Διακήρυξης ορίζεται ρητά ότι: *«[...] Αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που υποβάλλονται, είτε με άλλο τρόπο. είτε το ηλεκτρονικό αρχείο που τα συνοδεύει δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο, δεν εξετάζονται. Τα αιτήματα απαντιούνται ηλεκτρονικά μόνο στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. μέχρι και 6 ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών»*. Μάλιστα, παρά το γεγονός ότι, το περιεχόμενο του ως άνω άρθρου, επαναλαμβάνεται (αυτούσιο) στην ασκηθείσα Παρέμβαση, εντούτοις η παρεμβαίνουσα προβάλλει τον εσφαλμένο ισχυρισμό ότι, μόνο τα αιτήματα παροχής διευκρινίσεων υποβάλλονται ηλεκτρονικά, το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι ο δικαιολογητικός λόγος της θέσπισης τουλάχιστον έξι (6) ημερών προ της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των Προσφορών για τη χορήγηση διευκρινίσεων από τις αναθέτουσες αρχές, εδράζεται στην ανάγκη έγκαιρης ενημέρωσης και προετοιμασίας των υποψηφίων, ώστε να είναι σε θέση να σχεδιάσουν και να υποβάλλουν άρτιες σε σχέση με το υπό ανάθεση αντικείμενο Προσφορές, προκειμένου, όχι μόνο να μην αποβεί άγονος ο Διαγωνισμός, αλλά και να διασφαλισθεί εν γένει το δημόσιο συμφέρον. Η ανάγκη έγκαιρης χορήγησης

διευκρινίσεων από την αναθέτουσα αρχή στους ενδιαφερόμενους, για λόγους ορθής και ομαλής προετοιμασίας των Προσφορών τους, επιτείνεται ακόμη περισσότερο όταν υφίσταται - όπως εν προκειμένω - ουσιώδης επίδραση των σχετικών πληροφοριών στην προετοιμασία και υποβολή της Προσφοράς και κατ' ουσία στην ίδια τη συμμετοχή στον Διαγωνισμό και όταν (συγχρόνως) δεν υφίσταται δυνατότητα συναγωγής των πληροφοριών αυτών με ασφάλεια από τα ήδη διαθέσιμα έγγραφα της σύμβασης. Για τον λόγο αυτόν, απορρίπτεται ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με τον οποίο, επειδή ο επίμαχος όρος είχε περιληφθεί στο άρθρο 2.4.4. (Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) της Διακήρυξης *«ήταν αδύνατο να αφορά την τεχνική προσφορά, δεδομένου μάλιστα ότι αναφερόταν σε καθαρά οικονομικά στοιχεία»*, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας, έχει παγίως κριθεί νομολογιακά, ότι τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα. Περαιτέρω, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει σχετικώς η προσφεύγουσα, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται με τη μέθοδο της παροχής διευκρινίσεων στους οικονομικούς φορείς (βλ. και σκέψεις 30-32 της παρούσας), να τροποποιούν ουσιώδεις και δη, επί ποινή αποκλεισμού όρους της Διακήρυξης (π.χ τεχνικές προδιαγραφές), υπό τον όρο όμως, ότι το πράττουν εντός της τασσόμενης εκ του νόμου προθεσμίας και υπό ευρεία δημοσιότητα. Περαιτέρω, δέον σημειωθεί ότι οι επίμαχες διευκρινίσεις (αρ. πρωτ. 5970/12.09.2018 έγγραφο), δεν ήταν ψηφιακά υπογεγραμμένες, όπως τα δύο προηγούμενα έγγραφα παροχής διευκρινίσεων που αναρτήθηκαν στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ από την αναθέτουσα αρχή (βλ. έγγραφα με αρ. πρωτ. 5677/30.08.2018 και 5802/05.09.2018 αντίστοιχα), κατά παράβαση του άρθρου 8 παρ. 4 της Απόφασης 56902/215/2017 (ΦΕΚ 1924/Β' /02.06.2017) του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, της αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 «Ρυθμίσεις

για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο» (ΦΕΚ Β' 1317/2012) και του άρθρου 37 παρ. 2 του Ν. 4412/2016. Από τα ανωτέρω αναφερόμενα, συνάγεται σαφώς ότι:

α) Η χορήγηση των επίμαχων διευκρινίσεων/πληροφοριών ήταν ουσιώδης για τη σύνταξη, προετοιμασία, υποβολή Προσφοράς και την εν γένει συμμετοχή στον επίμαχο Διαγωνισμό και συγχρόνως δεν προέκυπταν (πέραν πάσης αμφιβολίας) από το περιεχόμενο της επίμαχης Διακήρυξης. β) Οι διευκρινιστικές αυτές πληροφορίες χορηγήθηκαν καταχρηστικώς, ήτοι σε χρόνο μικρότερο των έξι (6) ημερών από τον ορισθέντα καταληκτικό χρόνο υποβολής Προσφορών και γ) Το επίμαχο έγγραφο παροχής διευκρινίσεων δεν ήταν ψηφιακά υπογεγραμμένο, όπως τα δύο προηγούμενα έγγραφα παροχής διευκρινίσεων που ανάρτησε η αναθέτουσα αρχή στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Συνεπώς, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί εκπρόθεσμων και ως εκ τούτου, άκυρων, άλλως, ανυπόστατων διευκρινίσεων, με τις οποίες στην ουσία τροποποιήθηκε το στάδιο υποβολής των στοιχείων του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (αριθμός εργαζομένων, ημέρες και ώρες εργασίας, Συλλογική Σύμβασης Εργασίας κλπ), καθόσον διευκρινίσθηκε ότι τα ως άνω στοιχεία εξειδικεύονται σε χωριστό κεφάλαιο της Οικονομικής και όχι της Τεχνικής Προσφοράς, γίνονται εν προκειμένω δεκτοί, επί τη βάση των όρων της οικείας Διακήρυξης, αλλά και της κείμενης περί δημοσίων συμβάσεων και περί ηλεκτρονικών εγγράφων νομοθεσίας (Ν. 4412/2016, ΥΑ 56902/215/2017, ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031). Περαιτέρω, όπως προέκυψε από τα στοιχεία του φακέλου, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα χαρακτήρισε το ηλεκτρονικό αρχείο «ΥΔ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ signed.pdf» - στο οποίο εξειδικεύει τα στοιχεία του άρθρου 68 Ν. 3863/2010 - ως «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ», χωρίς να αναφέρει, όπως απαιτεί η παρ. 2.4.2.3. στοιχείο (β) της Διακήρυξης, τη σχετική διάταξη νόμου, βάσει της οποίας επιβάλλεται η εμπιστευτικότητα των σχετικών πληροφοριών, συνιστά, κατά την άποψη της αναθέτουσας αρχής, πρόσθετο λόγο αποκλεισμού της Οικονομικής της Προσφοράς. Είναι πράγματι αξιοπερίεργο, όπως άλλωστε υποστηρίζει και η ίδια η προσφεύγουσα (σελ. 6 της Προσφυγής της), το γεγονός ότι, κατά το στάδιο ελέγχου των «δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικής προσφοράς» - κατά το οποίο εν τοις πράγμασι υποβλήθηκε το ως άνω επίμαχο έγγραφο, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.4. της Διακήρυξης, όπως αυτό θεσπίστηκε στην αρχική του μορφή

και προτού διευκρινισθεί/τροποποιηθεί στις 12.09.2018 - η Επιτροπή Διαγωνισμού έκρινε ότι η Τεχνική της Προσφορά πληροί τους όρους της Διακήρυξης, ενώ κατά το στάδιο αξιολόγησης των Οικονομικών Προσφορών, κατά το οποίο ουδόλως υποβλήθηκε το ως άνω έγγραφο, η Επιτροπή έκρινε (τουλάχιστον εκ του περισσού και όλως αντιφατικά), ότι η σήμανση «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ» στο ως άνω έγγραφο αποτελεί λόγο απόρριψης της Οικονομικής της Προσφοράς. Γενικά ως προς το θέμα του εμπιστευτικού χαρακτήρα ορισμένων εγγράφων της Προσφοράς λεκτέα είναι τα εξής: Το γεγονός της σήμανσης ενός εγγράφου, ως εμπιστευτικού, δεν θεμελιώνει κάποιον από τους ρητά αναφερόμενους στον νόμο και στη Διακήρυξη λόγους αποκλεισμού από την εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, εφόσον έχουν νόμιμα προσκομιστεί όλα τα έγγραφα, σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε Διακήρυξης και έχουν εξασφαλισθεί οι αρχές της διαφάνειας και της ισότητας ως προς τους λοιπούς διαγωνιζόμενους. Άλλωστε, ο αποχαρακτηρισμός από την αναθέτουσα αρχή εγγράφων σεσημασμένων, ως εμπιστευτικών, αντί της απόρριψης Προσφοράς που έχει υποβληθεί κατά τον χρόνο και τον τρόπο που απαιτεί η εκάστοτε Διακήρυξη, συμβάλλει, τόσο στην ενίσχυση της διαφάνειας του Διαγωνισμού, όσο και στην επίτευξη του μέγιστου δυνατού ανταγωνισμού (βλ. υπ' αριθμ. 171/2017 Απόφαση 3^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ, υπ' αριθμ. 241/2017 Απόφαση 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ κλπ). Συναφώς επισημαίνεται ότι, το νόημα της διάταξης του άρθρου 21 παρ. 3 του Ν. 4412/2016, είναι ότι: α) ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να υποβάλλει τις κατά τον νόμο και τη Διακήρυξη απαιτούμενες πληροφορίες και έγγραφα, έστω με τη σήμανση «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ», αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, β) η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να τηρήσει τους όρους προστασίας του τεχνικού και εμπορικού απορρήτου που τυχόν επικαλείται ο υποψήφιος και γ) το δικαίωμα πρόσβασης των άλλων οικονομικών φορέων στα έγγραφα αυτά ασκείται, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 1 του άρθρου πρώτου του Π.Δ. 28/2015 (βλ. υπ' αριθμ. 241/2017 Απόφαση 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ, σκέψη 32). Με βάση τα προλεχθέντα, το γεγονός ότι στην εξεταζόμενη περίπτωση, η προσφεύγουσα έθεσε τη σήμανση «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ» στο υποβληθέν κατά το στάδιο της αξιολόγησης των

«δικαιολογητικών συμμετοχής - τεχνικής προσφοράς» αρχείο «ΥΔ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ signed.pdf», δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λόγο απόρριψης της Προσφοράς της. Περαιτέρω, όσον αφορά στον ειδικότερο λόγο απόρριψης της Οικονομικής Προσφοράς της προσφεύγουσας, που αφορά στη μη υποβολή Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, ισχύουν *mutatis mutandis* όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω για τα στοιχεία του άρθρου 68, ήτοι ορθώς αυτή υποβλήθηκε κατά το στάδιο υποβολής των τεχνικών προσφορών (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο: «2018 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.pdf»), καθότι οι επίμαχες διευκρινίσεις της αναθέτουσας αρχής - που όρισαν, μεταξύ άλλων, ότι αντίγραφο της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε, στην οποία τυχόν εμπíπτουν οι εργαζόμενοι, υποβάλλεται στον Φάκελο Οικονομικής Προσφοράς - πάσχουν ακυρότητας, λόγω της εκπρόθεσμης ανάρτησής τους στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Συναφώς, απορρίπτεται και ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, αλλά και της παρεμβαίνουσας, σύμφωνα με τον οποίο επιβάλλεται ο αποκλεισμός της προσφεύγουσας και για τον λόγο ότι το υποβληθέν από αυτήν αντίγραφο της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας του 2018, δε φέρει τις υπογραφές των δημόσιων φορέων που την υπέγραψαν, καθότι το εν λόγω έγγραφο, ως δημόσιο έγγραφο, έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ, το κείμενό του δεν μπορεί να τροποποιηθεί/αλλοιωθεί και συνεπώς, αρκεί η προσκόμιση ευκρινούς φωτοαντίγραφου, όπως εν προκειμένω (Ν. 4250/2014).

40. Επειδή, ως προς τον τρίτο λόγο απόρριψης της Οικονομικής Προσφοράς της προσφεύγουσας (πλημμέλειες Πίνακα οικονομικής ανάλυσης) θα πρέπει να σημειωθούν τα εξής: Η αναθέτουσα αρχή απέρριψε, μεταξύ άλλων, την Οικονομική Προσφορά της προσφεύγουσας με παραπομπή και στο Παράρτημα Β΄ της Διακήρυξης, αφού, κατά την αιτιολογία της προσβαλλόμενης Απόφασης: *«Κατατέθηκε ο πίνακας οικονομικής ανάλυσης του Παραρτήματος Β της διακήρυξης, ο οποίος δεν συμπληρώθηκε σωστά»*. Ομοίως και η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι: *«[...] Το μόνο που κατατέθηκε ενώπιον της τριμελούς Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού είναι ένας ελλιπέστατος πίνακας υπό τον τίτλο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ-*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ- ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ 01.11.2018 - 31.10.2018» [...]». Περαιτέρω, παρόλο που η αναθέτουσα αρχή δεν αναφέρει ότι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον Πίνακα οικονομικής ανάλυσης της προσφεύγουσας υπολείπονται των στοιχείων που αναγράφονται στον Πίνακα του Παραρτήματος Β΄ της Διακήρυξης, εντούτοις στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται λόγος για εσφαλμένους ετήσιους και μηνιαίους μαθηματικούς υπολογισμούς στα δηλωθέντα οικονομικά στοιχεία, που επηρεάζουν το σύνολο της υποβληθείσας Οικονομικής Προσφοράς. Πράγματι, από την επισκόπηση της εξεταζόμενης Οικονομικής Προσφοράς, προκύπτει ότι: α). Στην πρώτη γραμμή του Πίνακα Α΄ του υποβληθέντος Πίνακα οικονομικής ανάλυσης, αναγράφεται ως συνολικό κόστος, το ποσό των 4.839,40 €, ενώ, εάν πολλαπλασιάσει κανείς το μηνιαίο ποσό των 410,69€ επί 12 μήνες προκύπτει -κατά τι- διαφορετικό ποσό, ήτοι το ποσό των 4.928,28€ και β) Στον Πίνακα Α΄ αναγράφεται ως γενικό σύνολο μικτών αποδοχών των 21 εργαζομένων, το ποσό των 35.375,42€, ενώ, εάν πολλαπλασιάσει κανείς το μηνιαίο ποσό των 2.955,37€ επί 12 μήνες προκύπτει -κατά τι- διαφορετικό (συνολικό ετήσιο) ποσό, ήτοι το ποσό των 35.464,44€. Σε σχέση με τα ανωτέρω ζητήματα, λεκτέα είναι τα εξής: Κατά πάγια νομολογία, «[...] η ασυμφωνία του συνολικού προσφερόμενου τιμήματος στην Οικονομική Προσφορά οικονομικού φορέα με το άθροισμα των καταχωρήσεων στα επιμέρους πεδία και η μη αναγραφή κάθε κόστους που περιλαμβάνεται στην Προσφορά κατά τρόπο αναλυτικό, αλλά η συμπερίληψή του μόνο στο συνολικό αποτέλεσμα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ασάφεια ή σσωνος σημασίας ή ατέλεια ή επουσιώδης παράλειψη, που να μπορεί να συμπληρωθεί ή διευκρινιστεί κατά την έννοια των ερμηνευόμενων διατάξεων [...]» (ΕΑ ΣτΕ 219/2017). Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα, ορθώς αποκλείσθηκε η Οικονομική Προσφορά της προσφεύγουσας, με το σκεπτικό ότι η ασυμφωνία ανάμεσα στα επίμαχα ως άνω συνολικά ποσά και στο άθροισμα των καταχωρήσεων σε επιμέρους πεδία, που παρατηρείται σε δύο (2) μάλιστα σημεία του υποβληθέντος «Πίνακα οικονομικής ανάλυσης», συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια που δεν επιδέχεται συμπλήρωση/διόρθωση και η οποία επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό το συνολικό κύρος της εν λόγω Προσφοράς, που την καθιστά εξ αυτού του λόγου απορριπτέα.

41. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και αντίστοιχα να γίνει δεκτή η ασκηθείσα Παρέμβαση.

42. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να καταπέσει το Παραβόλο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (363 παρ. 5 Ν.4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του Κανονισμού).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την Παρέμβαση.

Διατάσσει την κατάπτωση του προσκομισθέντος Παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 28 Ιανουαρίου 2019 και εκδόθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2019 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΠρόεδρος

Ο Γραμματέας

Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου

Νικόλαος Λιακατσίδας